

مؤسسه آموزش عالی سبز

پایان نامه‌ی دوره کارشناسی ارشد در رشته علوم ارتباطات

موضوع:

مطالعه میزان و شیوه‌های ارائه مفهوم امر خیر،
براساس تحلیل محتوای کتاب‌های درسی مطالعات اجتماعی
دوره متوسطه اول

نام دانشجو:

مهدی نقوی علایی

استاد راهنما:

دکتر: مهري بهار

استاد مشاور:

دکتر: تقی آزاد ارمکی

اردیبهشت ماه ۱۴۰۱

مؤسسه آموزش عالی سبز

تعهد نامه اصالت پایان نامه (رساله)

بدینوسیله اینجانب مهدی نقوی علایی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته علوم ارتباطات اجتماعی با شماره دانشجویی ۹۹۱۱۲۳۱۰۳۸ تعهد می‌نمایم که کلیه مطالب مندرج در پایان نامه اینجانب تحت عنوان: مطالعه میزان و شیوه‌های ارائه مفهوم امر خیر، براساس تحلیل محتوای کتاب‌های درسی مطالعات اجتماعی دوره متوسطه اول، حاصل فعالیت پژوهشی خودم بوده که به راهنمایی یا مشاورت استادان مؤسسه آموزش عالی سبز تهیه شده است و در هر جا که دستاوردها یا آثار علمی دیگران استفاده شده با رعایت حقوق مالکیت معنوی به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم در متن پایان نامه، ارجاع داده شده و در منابع پایانی ذکر شده است.

این اثر پژوهشی قبلاً برای اخذ هیچ مدرک هم‌سطح، بالاتر یا پایین تر هیچ یک از دانشگاهها و مؤسسات دولتی یا غیردولتی ارائه نشده است. در صورت احراز تخلف و اثبات خلاف هریک از موارد فوق، مؤسسه آموزش عالی سبز حق دارد بدون نیاز به حکمی از مراجع قضایی موضوع نیز برای مؤسسه آموزش عالی سبز محفوظ است و اینجانب حق هرگونه اعتراض را از خود ساقط می‌نمایم.

کلیه نتایج و حقوق حاصل از این اثر، متعلق به مؤسسه آموزش عالی سبز است و هرگونه استفاده از نتایج علمی و عملی، واگذاری اطلاعات به دیگران یا چاپ و تکثیر، نسخه برداری ترجمه و اقتباس از پایان نامه، بدون موافقت مؤسسه آموزش عالی سبز یا استاد راهنما یا مشاور، ممنوع است. نقل مطلب با ذکر مأخذ بلامانع است. «این پایان نامه در مؤسسه آموزش عالی سبز و با حمایت مالی و معنوی پژوهشکده آلاء (مطالعات نوین وقف و امور خیر) دانشگاه اصفهان انجام شده است و در هر اثر مستخرج از این پایان نامه بایستی نام پژوهشکده آلاء به عنوان حمایت کننده قید گردد.»

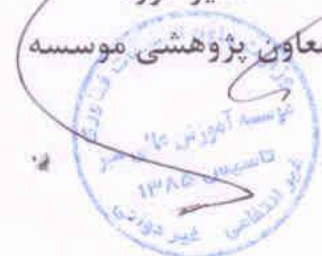
صحت امضای دانشجو مورد گواهی است.

نام و نام خانوادگی و امضای دانشجو

مهدی نقوی علایی

مدیر گروه

معاون پژوهشی مؤسسه

چکیده:

پژوهش حاضر با هدف بررسی میزان و توصیف معنی امر خیر در کتاب‌های درسی مطالعات اجتماعی دوره متوسطه اول انجام گرفته است، در واقع به دنبال این موضوع بودم که آیا امر خیر توانسته موجب همبستگی و مشارکت اجتماعی افراد جامعه شود؟ نظریه مورد استفاده شده در این پژوهش، نظریه همبستگی اجتماعی امیل دورکیم می باشد. در بخش اول به بررسی و استخراج مفاهیم امر خیر بر اساس نظریه دورکیم و نیز اسناد و اهداف نظام آموزشی پرداخت شده است و در بخش دوم بر اساس روش تحلیل محتوا و با رویکرد کیفی نسبت به استخراج مفاهیم مرتبط با خیر اقدام شده و سپس در بخش سوم با استفاده از نظریه همبستگی اجتماعی دورکیم، به مقولها و یافته‌هایی مرتبط با موضوع پژوهش دست یافتیم که عبارتند از: ۱- خیر به مثابه مشارکت عمومی و اجتماعی ۲- خیر به مثابه امری فراجنسیتی ۳- خیر به مثابه عملی فرانسانی و وجدان جمعی ۴- خیر به مثابه امری دولتی ۵- خیر به مثابه امری دینی و خداپسندانه. همچنین با توجه به بررسی و تحلیل‌های صورت گرفته در خصوص مفاهیم و کارکرد خیر مشخص شد نیکوکاری، مشترکت اجتماعی، همدلی، نوع دوستی، تعاون و وقف موجب نوعی همبستگی و مشارکت اجتماعی میان افراد جامعه می‌شود. بر اساس نتایج به دست آمده از مجموع ۲۴۹ مورد موضوع مربوط به مولفه‌های امر خیر، مشارکت اجتماعی با ۷۳ مورد برابر با ۲۹/۳ درصد بیشترین کاربرد را در میان مولفه ذکر شده داشته است، همچنین ملاحظه شد از مجموع ۲۴۹ مورد مربوط به مولفه‌های امر خیر، ۱۶۰ مورد توجه و کمک به دیگران بوده، که این امر نشان از وجود همبستگی و مشارکت اجتماعی می‌باشد. با توجه به فهم رویکرد دورکیمی، مشارکت اجتماعی، وجدان جمعی، ارزش‌های مشترک و روابط متقابل میان اعضا از شاخص‌های امر خیر می‌باشد که باعث همبستگی اجتماعی و نیز همدلی و نوع دوستی می‌شود. برای دستیابی به این امر، کتاب‌های مطالعات دوره اجتماعی متوسطه اول مورد بررسی قرار گرفت که مشخص شد در برنامه آموزشی این دوره، با طرح موضوعات مربوط به خیر، به صورت مستقیم و غیر مستقیم سعی شده است، فرآیند شکل‌گیری مشارکت و همبستگی اجتماعی تقویت شود.

واژگان کلیدی: تحلیل محتوا، امرخیر، همبستگی اجتماعی، کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره متوسطه اول، نوجوانان، مشارکت اجتماعی